

K15P 0139

Reg. No. : .....

Name : .....

Third Sem. M.A./M.Sc./M.Com. Degree (Reg./Sup./Imp.) Examination,
November 2015

Malayalam Language and Literature (2013 and Earlier Admn.)

Paper – XI : SANSKRIT

Nataka, Communicative Sanskrit and Translation

(Charudatta of Bhasa)

Text : Chārudatta of Bhāsa

Time : 3 Hours

Max. Weightage : 60

Instruction : Answers may be written in Sanskrit or in English or in the main language.

I. चारुदत्तनाटके चतुर्थाङ्कस्य प्राधान्यं विशदयत ।

Explain the importance of the IV Act of Charudatta.

OR

वसन्तसेनायाः स्वभावमहिमानं सप्रमाणं लिखत ।

Illustrate the greatness of the character of Vasantasena.

15

II. श्लोकद्वयं व्याख्यात :

Explain any two verses :

1) स मद्धिधानां प्रणयैः कृशीकृते ।

न तस्य कश्चिद् विभवैरमण्डितः ।

निदाघसंशुष्क इव हृदो महान्

नृणां तु तृष्णामपनीय शुष्यति ॥

P.T.O.

- 2) कृत्वा शरीरपरिणाहसुखप्रवेशं
शिक्षाबलेन च बलेन च कर्ममार्गम् ।
गच्छामि भूमिपरिसर्पणधृष्टपाश्वो
निर्मुच्य मान इव जीर्णतनुर्भुजङ्गः ॥
- 3) यः कश्चिच्चकितगतिर्निरीक्षते मां
सम्भ्रान्तो द्रुतमुपसर्पति स्थितो वा ।
सर्वास्तांस्तुलयति दोषतो मनो मे
स्वैर्दोषैर्भवति हि शङ्कितो मनुष्यः ॥
- 4) अज्ञानात् या मया पूर्वं शाखा पत्रैर्वियोजिता ।
छायार्थी ग्रीष्मसन्तप्तस्तामेव पुनराश्रितः ॥

(2×4=8)

III. सप्रकरणं चतुर्णामाशयं लिखत :

Annotate any four :

- 1) सममुपचर भद्रे सुप्रियंचाप्रियंच
2) रोषः कुपुरुषस्येव स्वाङ्गेष्वेवावसीदति ।
3) किन्तु सहसभिःसृतः प्रत्युपकारदुर्लभतया पुनर्मे दुर्लभो भवेदिति विलम्बे ।
4) शङ्कनीया हि दोषेषु निष्प्रभावा दरिद्रता ।
5) तस्यैतन्महतो मूल्यं प्रत्ययस्य प्रदीयताम् ।
6) अप्रकाशयो हयलंकारो मत्स्नेहात् धार्यतामिति ।

(4×4=16)

IV. a) पञ्चानां पदानां अर्थं लिखत :

Give word meanings of any five :

1) वरिवस्यकजनः	2) बुभुक्षा ।
3) धृतम्	4) पादपः ।
5) चण्डः	6) कुसुमम् ।
7) चतुष्पथम्	8) परवान् ।

(5×1=5)

b) उचितं पदमादाय पञ्च पूरयत :

Fill in the blanks of any five of the following :

- 1) अहम् चित्रं ————— (पश्यति, पश्यसि, पश्यामि)
2) बालकाः पाठं ————— (पठामः, पठन्ति, पठति)
3) पिता ————— सह आगच्छति । (पुत्रं, पुत्राय, पुत्रेण)
4) माता ————— ओदनं ददाति (सुताय, सुतं, सुतेन)
5) ————— कुतः आगच्छसि ? (अहम्, सः, त्वम्)
6) ————— अर्थं लिखत (त्वम्, युवाम्, यूयम्)
7) अध्यापकः शिष्यान् ————— (पाठयसि, पाठयति, पाठयामि)
8) दशरथस्य तिस्रः भार्याः ————— (अस्ति, भवति, सन्ति)

(5×1=5)

V. a) द्वयोः अनुवादं कुरुत :

Translate any two :

- 1) अविज्ञातप्रयुक्तेन घर्षिता मम वाससा
संवृता शरदभ्रेण चन्द्रलेखेव शोभते ।
2) धिगस्तु खलु दारिद्र्यमनिर्वेदं च यौवनम्
यदिदं दारुणं कर्म निन्दामि करोमि च ।
3) मयिद्रव्यक्षयक्षीणे स्त्रीद्रव्येणानुकम्पितः
अर्थतः पुरुषो नारी या नारी सार्थतः पुमान् ।
4) नरः प्रत्युपकारार्थी विपत्तौ लभते फलम्
द्विषतामेव कालोऽस्तु योस्या भवतु तस्य वा ।

(2×3=6)

b) पञ्च वाक्यानां संस्कृतानुवादं कुरुत :

Translate any five into Sanskrit :

- 1) Bhasa wrote thirteen plays.
2) There are several sacred rivers in the northern parts of India.
3) Where are you coming from ?
4) Can you drive any vehicle ?
5) Mother gives food to her child.
6) King always walks with his minister.
7) They are playing football.

(5×1=5)